



Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

728.3

Szerző:

Magyar Szere

Cím:

Budai házak amelyek
utban vannak.

Hely

Idő

"1929"

Forrás:

Magyarország

Bp.

(Hely)

1929. IV. 7.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (C)

Budai házak, amelyek utban vannak

Buda romantikája pusztulóban van. A légyszívű ember elkesereg rajta, hogy az apró, megakult, töröttablaku viskók helyén évről-évre nagyobb paloták emelkednek. A modern ember azonban méginkább sürgeti a budai romantika utolsó mentsvárainak eltakarítását, mondván: rontják az utcák szépségét, akadályozzák a közlekedést. Ma Pintér Jenő rajzolóművésszel elindultunk Buda kanyargó utjain, hogy felkutassuk, van-e még e tájon régi, sok mindenre emlékeztető, kedves, rozoga viskó? Találtunk is néhányat, amelyek csakugyan öspéldányai a régi budai házesoportoknak s amelyek megérették arra, hogy a főváros távolítsa el valamennyit.

A Vitéz-utca 22. számú sarokházat szemeljük ki elsőnek. A művész rajzolni kezd. Hamarosan embergyűrű szorul köréje. A kiáncsiskodók tudakolják, mi a célja a megjelenésünknek. Egyikük meg is adja mindjárt a választ:

— Megörökítik a házat a muzeum számára.

A ceruza alatt már kialakulnak a törött ablakok, a hajlott háztető vonalai. A faszindely jórésze már lekopott a tetőről. Deszkadarabokkal, cseréppel, kátránypapírral pótolják a hiányokat, de azért esős időben

padláson éppugy csurog a víz, mint itt, kint az utcán. A kémény is úgy áll a megsabdalt, tető fölött, mintha azon gondolkozna: ledüljek? Ne düljek? Az eresz alatt cafatokban



Vitéz-utca 22.

lóg a bádogcsatorna. A víz az ereszről a járókelők nyakába zuhog. A falakon alig van tenyérsnyi hely, ahol ép vakolat volna. A ház sarkán a választás idejéből ittmaradt plakát diszeleg. Az egyik lakó megmagyarázta, miért hagyták rajta a falon:

— A ragasztás összetartja a téglákat...

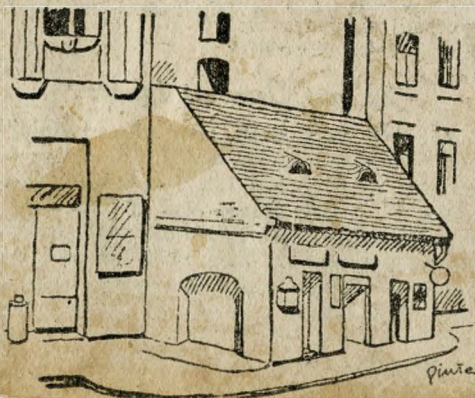
Az udvar is olyan, mintha a megtestesült

pusztulás szomorkodna benne. A falak repedeztek, az ajtók korhadtak, elgörbültek. A

mennyezet pedig mély leereszkedéssel, lehalálással figyelmezteti a lakókat: Vigyázzatok, mert egyszer a szoba közepére zuhanok!

A Batthyány-utca környékén szintén áll néhány ház, amelyet a budai polgárok kifogásolnak. De itt csak a Csalogány-utca 39. számú épület téglái omladoznak; ámde ennek egy részében már nem lakik senki. Azért azt mondják a szomszédok, ez már összedülhet, nem tesz kárt senkiben, legfeljebb az utcán menőket riasztja meg.

A polgári iskolával szemben a Batthyány-utcai 15-ös ház kiáll az utca közepére és forgalmi zavarokat okoz. Mellette üres telek fekszik. Ennek a sarka benyulik egészen az út feléig s annyira megsűkíti az utcát, hogy az autobus mellett másik autó vagy kocsit már nem fér el, a szembejövőeknek meg kell állni. Ez az üres telek a fővárosé. Itt tehát



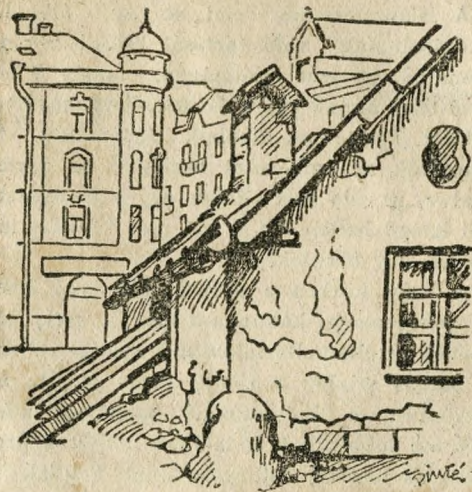
Mária-tér 2.

könnyűszerrel meg lehetne szélesíteni az utcát. Házat se kellene lebontani, telket se kellene kisajátítani, csak a különben se igen diszes fakerítést kellene pár méterrel beljebb tolni.

A Mária-tér 2. szám alatt az alacsony, földszintes ház szintén kiugrik négy—öt méternyire. Ez is *autobusz-megállóhely*. Ha egylovas konflis robog erre, vagy autó siklik át a keskeny úton, az nem okoz semmi bajt, de ha az emeletes autobusz ideterpeszkedik az utca közepére, akkor egy-egy percre megáll itt a forgalom. A törpe házikó különben elég jókarban van, csak úgy viszonylik a szomszédos, emeletes társaihoz, mint az ökörszem a sashoz. Meg kell még említeni, amint a képen is látható, hogy a ház oldalába óriási vakablakot vájtak. A budai gyerekek itt játszanak bujdoskát. És ha esik az eső és nem jön az autobus, mert olyankor sohase jön, akkor idehúzódnak a nagyok is. Ime: ha el is zárja ez a kis fiaház az utat, de menedéket ad a rászorulóknak.

Csapláros-utca. Hát ezt is kár volt így elnevezni. Ki a csuda tudna ezeken az uttalan utcákon éjjel a csaplárostól hazabotorkálni? Nappal is alig akadunk rá a 17-es számra. Pedig bámulnivaló saroképület. A köfaiak olyanformán hajlanak kifelé-befelé, mint mikor a sátor falát meggörbíti a vihar. A teteje is félrecsuszott, mint a részeg ember kalapja. Az ablakok térdnyi magasságban állanak a földtől. A vasrácszatat mögül, mint komor börtönből, az örök magyar virág, a mus-

káli, levelei intenek kifelé. Az utca fordulánál vagy „keresztelésénél” keressük a felírást, sehol semmi. Egyszerre ceruzairást találunk a falon: *Erőd-utca*. Ugy látszik, most kapta ezt a nevet, mert valósággal erőd ez az utca. Öt vastag dorongot erősítettek a sarokház oldalának, mert különben már



Csapláros-utca 17.

nagy romhalmaz volna az egész ház helyén. A kémény már így is félrebillent, a tető pedig körülötte félméternyre alászállt. A ház lakói kijönnek, nézik: dül-e már, vagy hozunk még egy dorongot? A szomszédból pedig öt- és háromemeletes palota néz le kevélyen a csiribiri házacskára.

A *Zsigmond-utca 86.* szám alatt az eddigieknél még pompásabb lakhelyet találunk. A mőhás fazsindelyből csak egy-egy darab ágaskodik szélhordta módra a háztetőn. A zsindelyszegély alól egy veréb dugja ki a fejét, körülnéz, aztán visszahúzódik. A tetőlyukakat nézve, ugyanugy kibujhatna egy golya, vagy akár *egy elefánt*. Az egyik oldalon két négyzetméteren nincsen semmi föld, az eső itt úgy esik be a padlásra, mintna a puszta földre szakadna. Itt is kátránypapirossal, deszkával meg ronggyal igyekeznek bedugni a lyukakat. Egyik helyen be-



Zsigmond-utca 86.

lömik, a másik helyen továbbszakad. Így aztán esős időben összegyűjtik a fazekakat, teknőket és telerakják velük a padlást, később a szobát, konyhát, mert oda is becsurog a víz.

A mennyezet itt is lógóban van. A tetőt tartó oszlopokat a bolthajtásra tették és ez lenyomja a mennyezetfalat. Az utcán négy ablak korhadzik, bomladozik. Az egyetlen üzletajtó lehuzott rolókkal busong. A megviselt szárnyaskapu mellett rozsdás drót lóg alá. Ez a csengőhöz vezet. Megrángatom. Belülről olyasféle hang hallatszik, mintha a gyerekek törött fazékon dobolnának. A kapualját *vastag gerendák tartják, hogy rögtön le ne szakadjon*. A kovácmester azért egész vigan üti a vasat. Néha egy-egy malter- vagy kődarab odavegyül a tűzsziporkák közé, de ez nem zavarja a derék mestert. A kovácsmester is, a többi öt lakóval együtt, mosolyogva magyarázza, hogy nem is volna itt olyan nagy baj, csak éjjel ne hullana nyakukba az

Helv

eső, a padlásra ne fujna olyan nagyon szél, no, meg a pincébe ne kellene néha csónakon lemenni...

Eltekintve azonban minden romantikától: szégyen, hogy a főváros tűri ezeket a viskókat. - Akadályozzák a közlekedést, utjában vannak kocsinak és gyalogosnak egyaránt, de a főváros még akkor sem nyúl hozzájuk, amikor az ő birtokában vannak. Márpedig — mint a képekről is látható — valóban közérdek volna, hogy eltűnjenek az utcáról. Még akkor is, ha nem építenek azonnal palotát a helyükbe.

Magyar Imre